

| Biber Gazının Vebali *

| Sedat ERGİN

Toraks
Bülteni

sergin1@hurriyet.com.tr

Sedat ERGİN
sergin1@hurriyet.com.tr

6 Haziran 2013

I Türkiye’de adı tıp çevreleri dışında kamuoyunda çok fazla bilinmeyen önemli bir uzmanlık derneği var: Türk Toraks Derneği (TTD)... Göğüs bölgesi hastalıkları alanında uzmanlaşmış doktorların oluşturduğu meslek kuruluşundan söz ediyoruz.

Bu derneğin biber gazının akciğere, genelde solunum sistemine dönük olumsuz etkileri konusunda ne söylediği, bilimsel açıdan değer taşıyan en geçerli mesajı oluşturuyor.

Türk Toraks Derneği, Türkiye’de biber gazının polis tarafından yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmasından sonra yaptığı açıklamalarla bu gazın insan sağlığı bakımından taşıdığı yüksek riskler konusunda deyim yerindeyse, “feryat ediyor” ve her seferinde “halk sağlığı ve koruyucu hekimlik açısından bu gazın kullanımının yasaklanmasını” talep ediyor. Dernek, bu konuda özellikle son iki yıl içinde pek çok açıklama yaptı ve bu duyurularında uluslararası tıp literatürünün “biber gazına bağlı uzun süreli etkilenimler ve ölümlere” ilişkin bulgularına dikkat çekti. Derneğin açıklamalarına göre, özellikle kapalı alanlarda biber gazı kullanımının ölüme yol açtığı raporlanmış olan bir olgudur. Biber gazı kullanımının “astım ataklarını tetiklediği ve bu çerçevede ölümcül olabildiği” de yine TTD’nin açıklamalarında dikkat çekilen bir tehlikedir. Yapılan bilimsel çalışmalar, bu gazda bulunan biber özütü dışındaki alkol, organik çözücüler, hidrokarbon gibi katkı maddelerinin sorunlu olduğunu gösteriyor. Bu maddelerin solunması “ani kalp, solunum, sinir sistemi etkilenmelerine, ritim bozukluklarına ve ölümlere

yol açmaktadır...” (Smith G., Health Hazards of Pepper Spray, NCMJ 1999)

TTD, biber gazının olumsuz sonuçlarını gösterebilmek için geçen yıl Türkiye’de yürütülen önemli bir bilimsel araştırmayı destekledi. Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı Başkanı Prof. Peri Arbak’ın yürüttüğü “Göz Yaşartıcı Gazla Karşılaşan Bireylerin Solunum Sistemi Yakınlmaları ve Bulguları” başlıklı bu çalışma 2012 yılında 120 denek üzerinde gerçekleştirildi. Bu çalışmaya katılan deneklerin yüzde 60’ında hisiltılı solunum, yüzde 45’inde nefes daralması/öksürük saptandı. Kronik bronşitle uyumlu yakınlmalar olguların yüzde 23’ünde görüldü. Prof. Arbak’ın çalışmasının bulguları, “gazla karşılaşmanın solunum fonksiyonları üzerinde neredeyse sigara kadar olumsuz ve kalıcı etkileri olduğunu” gösterdi. TTD, geçen hafta sonu İstanbul Taksim Gezi Parkı’ndaki kalabalığa biber gazı sıkılmasından hemen sonra yaptığı son açıklamada da şöyle dedi: “Halk sağlığını korumak halkı sadece tütün ürünlerinden korumakla sınırlı olamaz. Solunum sisteminde tahribat yaptığı kesin olarak ispat edilmiş bir gazın bilerek ve zorla solutulması halk sağlığı koruyuculuğu ile asla bağdaşmaz. Biber gazını solutmak, sigara dumanını zorla solutmaktan daha tehlikelidir. Derneğimiz, halk üzerinde biber gazı durduruluncaya kadar ulusal ve uluslararası duyurularını tekrar etmeye kararlıdır”.

TTD, uzmanlık alanı itibarıyla konuyu yalnızca göğüs hastalıkları açısından

eğiliyor. ABD’nin en seçkin tıp fakültelerinden olan Cleveland Clinic’in Kalp ve Damar Hastalıkları Bölüm Başkanı Yardımcısı Prof. Murat Tuzcu, geçen pazartesi günü Milliyet’te yayımlanan “Biber Gazının Tehlikesi Çok” başlıklı kapsamlı makalesinde, ABD’de yapılan çalışmalara dayanarak bu gazın kalp ve damarlarda da ciddi sorunlara neden olduğuna, ayrıca “gözün kornea bölgesinde iyileşmeyen derin yaralar açabildiğine” de dikkat çekti. Prof. Tuzcu, yazısında şöyle diyor: “Öldürücü değil, kalıcı olumsuz etkisi yok dene de, biber gazının güvenli olduğunu gösterir geniş kapsamlı sistematik bir tek bilimsel araştırma bile yok. Ama bu gazın masum bir kitle kontrol aracı olmadığını düşündüren epeyce veri var. ABD’de 1980’lerden bu yana 100’den fazla kişinin biber gazı sıkıldıktan sonra hayatını kaybettiği biliniyor. Ülkemizde her türlü gösteride genç yaşlı demeden yaygın olarak kullanılan bu silahın yaratacağı bir trajedi sonrasında sorumluların ‘Böyle etkileri olacağını bilemezdik’ deme olanakları yok”. Amerika’daki bilimsel araştırmalara bakmaya gerek yok. Ülkemizin çok yakın tarihinden ölümcül örnekler var. Örneğin 2011 yılında Hopa’daki gösterilerde hayatını kaybeden emekli öğretmen Metin Lokumcu’nun ölümüne biber gazının da tetiklediği bir kalp krizi yol açmıştı. Geçen yıl haziran ayı başında Yalova’da bir parkta polisin doğrudan yüzüne biber gazı sıkıldığı astım hastası Çayan Birben adındaki genç de bu yüzden hayatını kaybetmiştir, üstelik polise “Abi, ben astım hastasıyım, sıkma” diye seslendiği halde... Bütün bu bilimsel bulgulara, ölümcül tecrübelerle rağmen biber gazının kullanımına onay veren siyasi irade, hem hukuki hem de manevi anlamda ağır bir vebal altındadır.

*Haberin Orijinali: <http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/23443910.asp>